

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport
wijziging van de Kernenergiewet-vergunning
Centrale Organisatie voor Radioactief Afval
betreffende bovengrondse verwerkings- en
opslagfaciliteit van radioactief afval te Borsele

27 maart 1996

607-70

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan de minister van Economische Zaken
Postbus 20101
2500 EC s'-GRAVENHAGE

uw kenmerk
E.EE.KK.96000881

uw brief
d.d. 5 januari 1996

ons kenmerk
U188-96/Sc/mp/607-71

onderwerp
Toetsingsadvies over het milieu-effectrap-
port Wijziging Kew-vergunning van de
COVRA te Borsele

doorkiesnr.
(030) 234 76 00

Utrecht,
27 maart 1996

Met bovengenoemde brief stelde u, als coördinerend bevoegd gezag, de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over wijziging van de Kernenergie-wet (Kew-)vergunning van de Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) N.V. te Borsele.

Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan. Daarbij vraag ik uw aandacht nog voor het volgende.

Een van de redenen voor de aanvraag door COVRA tot wijziging van de in 1989 verleende Kew-vergunning betreft de voorgenomen opslag van slakken en reststoffen. Uit het MER blijkt dat bij de voorgenomen opslag van deze laagradioactieve afvalstoffen rekening is gehouden met de opslag van dergelijke afvalstoffen die een specifieke activiteit hebben groter dan 100 Bq per gram. Het hanteren van een grens van 100 Bq per gram beperkt het te beschouwen volume in omvang. Uit de inspraak over het MER en de aanvraag tot wijziging van de vergunning blijkt dat vele insprekers bezorgd zijn over een eventuele grote toename in het aanbod aan COVRA van laagradioactieve slakken en reststoffen. Een toename zou veroorzaakt kunnen worden door verlaging van de grens van 100 Bq per gram. De Commissie vindt het terecht dat COVRA in het MER niet ingaat op de gevolgen in het afvalaanbod van een grensverlaging, omdat de COVRA als initiatiefnemer kennelijk geen inzicht en geen invloed heeft op wijzigingen van normstelling. Met het oog op de bezorgdheid onder insprekers is dit een punt van aandacht voor het bevoegd gezag bij de vergunningverlening.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming waarvoor het MER en de bijbehorende documenten zijn opgesteld. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van het advies en de daarin gegeven aanbevelingen.

prof.dr.ir. D. de Zeeuw
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Wijziging van de Kew-vergunning van COVRA

In afschrift aan: de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport wijziging van de Kernener-
giewet-vergunning Centrale Organisatie voor Radioactief Afval
betreffende bovengrondse verwerkings- en opslagfaciliteit van radioactief
afval te Borsele

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieu-effectrapport over
de voorgenomen wijziging van de Kew-vergunning van COVRA te Borsele,

uitgebracht aan de minister van Economische Zaken (coördinerend bevoegd gezag) door de
Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

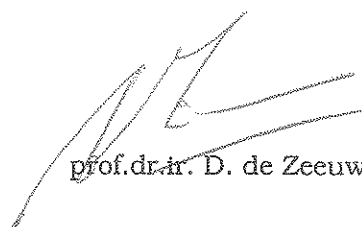
de werkgroep m.e.r. Wijziging Kew-vergunning van COVRA te Borsele

de secretaris

drs. J.J. Scholten

de voorzitter

prof.dr.ir. D. de Zeeuw

Utrecht, 27 maart 1996

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Inleiding	1
2. Algemeen oordeel over het MER	3
3. Overige opmerkingen over het MER en de aanvullende informatie	4
3.1 Nulalternatief voor tijdelijke opslag van bestraalde splijtstofelementen bij COVRA	4
3.2 Gevolgen van overstroming	4
3.3 De bedrijfsduur van de opslagfaciliteit	5
3.4 Reeds genomen of binnenkort te nemen besluiten die van invloed zijn op de vergunningverlening	5
3.5 Het meest milieuvriendelijk alternatief	6
3.6 Betekenis van de gehanteerde risico-getallen	6
3.7 Losse stort van slakken/reststoffen van de ertsverwerkende- en de procesindustrie	7
3.8 Verbranding van chloor-, fluor- en zwavelhoudende afvalstoffen	7

Bijlagen

- 1A. Brief van het bevoegd gezag d.d. 5 januari 1996, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
- 1B. Brief van het bevoegd gezag d.d. 9 februari 1996, waarin de Commissie wordt verzocht het rapport Evaluatie MER COVRA 1989 bij haar advisering te betrekken

- 2A. Kennisgeving in de Staatscourant nr. 7 d.d. 10 januari 1996
- 2B. Kennisgeving verlenging inspraaktermijn in de Staatscourant nr. 24 d.d. 2 februari 1996

- 3. Projectgegevens

- 4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

I.

INLEIDING

In 1989 is aan de Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) N.V. een vergunning ingevolge de Kernenergiewet (Kew) verleend alsmede een bouwvergunning en een vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewatereen (Wvo). Deze vergunningen stellen COVRA in staat de centrale verwerking en opslag van het radioactieve afval in Nederland op zich te nemen overeenkomstig het beleid van de rijksoverheid voor radioactief afval. Sindsdien is op het COVRA-terrein in het havengebied Vlissingen Oost (gemeente Borsele) een deel van de vergunde faciliteit gerealiseerd. Inmiddels is gebleken dat het werkelijke afvalaanbod afwijkt van het voorspelde aanbod bij de vergunning van 1989. Tevens veranderde het inzicht in de noodzakelijke geachte verwerkings- en opslagmethode van sommige categorieën radioactief afval. COVRA heeft daarom een aanvraag tot wijziging van de Kew-vergunning ingediend ¹.

Het betreft de volgende veranderingen:

- actualisering van de huidige vergunning, waaronder begrepen een aantal momenteel gedoogde wijzigingen;
- de opslag van hoogradioactief afval in één nieuw gebouw (in plaats van afzonderlijke gebouwen voor warmte-producerend en niet-warmteproducerend hoogradioactief afval);
- tijdelijke opslag van bestraalde hoogverrijkte Uranium staven in containers in het bestaande gebouw voor laagradioactief afval;
- opslag van nieuwe afvalstromen van laagradioactief afval;
- uitbreiding van de opslaggebouwen voor laagradioactief afval.

De wijziging van de Kew-vergunning is milieu-effectrapportage (m.e.r.)-plichtig. Met de aanvraag op 15 augustus 1995 diende COVRA derhalve een milieu-effectrapport (MER) in. Het bevoegd gezag voor de behandeling van de aanvraag en het MER bestaat uit de ministers van Economische Zaken, van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Naar aanleiding van de aanvraag vroeg het bevoegd gezag op 26 september 1995 aan COVRA de aanvraag en het MER op bepaalde punten aan te vullen. Deze gevraagde aanvullingen werden door COVRA op 15 december 1995 ingediend.

Per brief van 5 januari 1996 verzocht de minister van Economische Zaken als coördinerend bevoegd gezag de Commissie voor de m.e.r. advies uit te brengen over het MER (bijlage 1A). Het MER met de aanvullingen werd bekend gemaakt op 10 januari 1996 (bijlage 2A) ².

De Commissie voor de m.e.r. dient een oordeel te geven over dit MER en de aanvullingen waarbij het toetsingskader krachtens de Wet milieubeheer (Wm) wordt gevormd door:

- de inhoudseisen ex artikel 7.10 van de Wm;
- de richtlijnen en de aanvullende richtlijnen voor de inhoud van het MER van respectievelijk juli 1994 en juli 1995;

1 De in 1989 verleende Wvo-vergunning behoeft geen aanpassing.

2 Als gevolg van binnengekomen inspraakreacties besloot het bevoegd gezag de inspraaktermijn te verlengen met twee weken. De kennisgeving van deze verlenging d.d. 2 februari 1996 is eveneens opgenomen in bijlage 2B.

- de eis dat het MER geen onjuistheden bevat ex artikel 7.23, tweede lid van de Wm.

Tijdens de toetsing stelde de Commissie voor de m.e.r. aan het bevoegd gezag twee vragen over onderwerpen die in het MER, in de aanvullingen daarop en in de bijlagen behorend bij de aanvraag tot wijziging van de Kew-vergunning van COVRA, onderbelicht zijn gebleven en die vragen opriepen in de inspraak³). Het betreft de volgende onderwerpen:

- de voorgenomen tijdelijke opslag van bestraalde hoogverrijkte Uranium Splijtstofelementen in Castorcontainers in het bestaande opslaggebouw voor laagradioactief afval. Het was niet duidelijk waarom deze bestraalde splijtstofelementen niet op de plaats van herkomst zouden kunnen blijven totdat het nieuwe opslaggebouw voor hoogradioactief afval bij COVRA gereed is (het nulalternatief);
- de werkelijke gevolgen van overstroming van het COVRA-terrein voor de verschillende gebouwen en het radioactieve afval dat zich daarin bevindt.

Op verzoek van het bevoegd gezag maakte COVRA aanvullende notities als antwoord op beide vragen. De Commissie voor de m.e.r. heeft deze beantwoording als aanvullende informatie betrokken bij de toetsing van het MER.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. De samenstelling van deze werkgroep is gegeven in bijlage 3. In die bijlage zijn ook de belangrijkste projectgegevens opgenomen. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Bij de opstelling van het advies heeft de Commissie rekening gehouden met de via het bevoegd gezag ontvangen adviezen, commentaren en opmerkingen, althans voor zover zij betrekking hebben op het MER en de aanvulling daarop. Bijlage 4 geeft een overzicht van de schriftelijke en mondelinge reacties.

De indeling van dit advies is als volgt. In hoofdstuk twee wordt het algemeen oordeel over het MER gegeven gericht op de toereikendheid van de milieu-informatie voor de besluitvorming. In hoofdstuk drie geeft de Commissie nog enkele inhoudelijke opmerkingen over bepaalde aspecten van het MER en de aanvulling.

3 Zie inspraakreacties nrs. 10, 11, 13, 15, 17, 19, 20, 21, 23 en 25 alsook H1, H4 en H8 (bijlage 4).

2.

ALGEMEEN OORDEEL OVER HET MER

Het MER, de aanvullingen daarop en de aanvullende notities over respectievelijk het nulalternatief voor de voorgenomen tijdelijke opslag van bestraalde splijtstofstaven en over de werkelijke gevolgen van overstroming voor de COVRA-faciliteit presenteren een grote hoeveelheid informatie die voldoende basis biedt voor de besluitvorming over de wijziging van de Kew-vergunning.

De aanvullingen op het MER waren nodig omdat daarin wordt ingegaan op punten die voor een deel terug te voeren zijn op de richtlijnen en die niet in het MER zijn behandeld ⁴. Deze aanvullingen zijn waardevol omdat zij beter dan de samenvatting van het MER op die punten gebruikt kunnen worden als samenvatting van de benodigde MER-informatie ⁵. De invulling van het ALARA-principe op bladzijde 9-12 van de aanvullingen is goed en verhelderend als uitleg over wat ALARA feitelijk behoort te omvatten.

De extra informatie van COVRA in de vorm van twee notities d.d. 4 en 14 maart 1996 over het nulalternatief voor de voorgenomen tijdelijke opslag van bestraalde splijtstofstaven en over de werkelijke gevolgen van overstroming die werd gevraagd door de Commissie, was ook nodig. Met deze notities wordt namelijk invulling gegeven aan respectievelijk punt 4 onder 'nulalternatief' van de aanvullende richtlijnen van juli 1995 en de richtlijnen van juli 1994 op bladzijden 12, 13 en 15 waar het gaat over ongevallen en calamiteiten als gevolg van externe invloeden.

De Commissie beveelt aan deze extra informatie bekend te maken bij de vergunningverlening, omdat zij goed antwoord geeft op vragen uit de inspraak ⁶.

In het MER en de aanvullingen zijn de ervaringen van COVRA met de verwerking en opslag van radioactief afval goed weergegeven. Daarnaast is sedert december 1995 ook het eerste rapport beschikbaar dat is gemaakt in het kader van de door m.e.r. verplichte evaluatie achteraf op basis van het evaluatieprogramma in de Kew-vergunning van 1989 ⁷. Dit Evaluatierapport MER-1989 is niet opgesteld door COVRA maar werd gemaakt in opdracht van het bevoegd gezag. **De Commissie beveelt aan dit evaluatierapport bij de vergunningverlening te betrekken met het oog op artikel 7.42 van de Wm ⁸.**

4 Zie de brief van het bevoegd gezag die als bijlage is gevoegd bij de aanvullingen op het MER.

5 Inspraakreactie nr. 21 (bijlage 4) van Gedeputeerde Staten van Zeeland wijst op het belang van een goed leesbare samenvatting.

6 Zie voetnoot 3.

7 Zie bijlage 1B.

8 Zie ook de reacties nrs. 21, 24 en 25 op dit punt (bijlage 4). Overigens lijkt enige discrepantie te bestaan tussen de emissiegegevens in het MER (tabel 5.1) en die in het Evaluatierapport-MER 1989 (tabellen 5.2 en 5.3).

3. OVERIGE OPMERKINGEN OVER HET MER EN DE AANVULLENDE INFORMATIE

In dit hoofdstuk zijn opmerkingen opgenomen die van belang kunnen zijn bij de besluitvorming of die dienen ter verduidelijking van onderwerpen die behandeld moesten worden op grond van de richtlijnen en aanvullende richtlijnen. Allereerst wordt nog kort ingegaan op de beide onderwerpen die zijn behandeld in de extra notities van COVRA over het nulalternatief voor de tijdelijke opslag van bestraalde splijtstofelementen en over de werkelijke gevolgen van overstroming.

3.1 Nulalternatief voor tijdelijke opslag van bestraalde splijtstofelementen bij COVRA

In het MER en in de aanvullingen daarop is niet duidelijk aangegeven waarom tijdelijke opslag van bestraalde splijtstofelementen in Castorcontainers in het gebouw voor de opslag van laagradioactief afval bij COVRA nodig is en waarom deze elementen niet op de plaats van herkomst zouden kunnen blijven totdat opslag in het gebouw voor hoogradioactief afval mogelijk is geworden. Zoals hiervoor is gesteld, geeft een extra notitie van COVRA van 4 maart 1996 hierop een helder antwoord. In deze notitie is echter als plaats van herkomst alleen sprake van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (GCO) van de Europese Commissie te Petten. Uit het MER Interfacultair Reactor Instituut (IRI) te Delft, dat momenteel eveneens wordt getoetst, komt naar voren dat de continuïteit van de afvoer van bestraalde splijtstofelementen naar de Verenigde Staten van Amerika onzeker is. **De Commissie beveelt aan, met verwijzing naar de aanvullende richtlijnen van juli 1995, bladzijde 3, de problematiek van afvoer van bestraalde splijtstofelementen van IRI te Delft te betrekken bij de vergunningverlening over de tijdelijke opslag van bestraalde splijtstofelementen bij COVRA in het opslaggebouw voor laagradioactief afval.**

3.2 Gevolgen van overstroming

De richtlijnen van juli 1994 vragen naar een kwantitatieve risico-analyse voor ongevallen als gevolg van externe invloeden bij de opslag van hoogradioactief afval (bladzijden 12 en 15) en verder om de maatregelen die getroffen kunnen worden om de milieugevolgen van overstroming van de opslag van laagradioactief afval tegen te gaan (bladzijde 13). De zorg over overstromingsgevaar speelt een belangrijke rol in de inspraak zoals hiervoor al is aangegeven in dit advies. Een risico-analyse behoort te bestaan uit:

- het geven van kwantitatieve en kwalitatieve informatie over welke ongevallen en calamiteiten kunnen optreden;
- het schatten van de kansen van optreden van die ongevallen en calamiteiten;
- het beschrijven van de mogelijke gevolgen van het optreden van die ongevallen en calamiteiten.

In het MER en bijbehorende documenten zijn voor de verschillende mogelijke ongevallen en calamiteiten de geschatte kansen van optreden beschreven. De werkelijke (fysieke) gevolgen van het optreden van ongevallen en calamiteiten en met name van overstroming zijn niet gegeven in het MER noch in de bijbehorende documenten waaronder het Veiligheidsrapport. In alle gevallen wordt volstaan met het presenteren van een risico-getal waarin de kans op de gebeurtenis is vermenigvuldigd met de kans op sterfte door de gevolgen van de gebeurtenis. Zoals hiervoor al is aangegeven, presenteert de extra notitie die op verzoek van de Commissie op 14 maart 1996 werd opgesteld, de ontbrekende informatie op heldere wijze. De notitie maakt eveneens duidelijk waarom COVRA heeft gekozen voor verschillende beschermingsniveaus tegen overstroming voor de opslag van respectievelijk hoog- en van laagradioactief afval.

3.3 De bedrijfsduur van de opslagfaciliteit

De richtlijnen stellen op bladzijde 9 onder hoofdstuk 2, dat het MER moet aangeven in hoeverre de gebruiksduur van 50 – 100 jaar die gold als uitgangspunt in het MER (locatie Sloe) van 1989, nog steeds zal worden aangehouden. Volgens de richtlijnen is dat onder meer van belang voor de IBC-beleidsuitgangspunten waaraan alle faciliteiten op het opslagterrein gedurende de technische levensduur zullen moeten voldoen. Het MER gaat niet in op deze richtlijn⁹. Er wordt slechts gesteld dat COVRA de in 1989 verleende Kew-vergunning heeft voor onbepaalde tijd en verder wordt in de aanvullingen op het MER de ontwikkeling in emissies tot 2095 geschetst zonder nadere onderbouwing van de termijn. Ook is niet aangegeven welke besluiten nodig zijn voor eindbestemming van het COVRA-terrein en de daaruit opgeslagen afvalstoffen aan het einde van de technische gebruiksduur.

De Commissie beveelt aan bij de vergunningverlening alsnog aandacht te besteden aan de periode van de beoogde bedrijfsduur en de beëindiging van de bedrijfsvoering omdat het bevoegd gezag beter dan de initiatiefnemer hiertoe in staat is.

3.4 Reeds genomen of binnenkort te nemen besluiten die van invloed zijn op de vergunningverlening

De richtlijnen (op bladzijde 10, hoofdstuk 3) vragen in het MER te vermelden welke terzake doende overheidsbesluiten en beleidsvoornemens reeds zijn genomen of binnenkort zullen worden genomen. In hoofdstuk 3 van het MER worden deze besluiten behandeld. Daarbij kunnen de volgende opmerkingen worden geplaatst.

- De genoemde internationale 'besluiten' zijn niet van betekenis voor de wijziging van de Kew-vergunning. Het hooguit enige relevante is dat ze ten grondslag liggen aan de nationale regelgeving. Dit is qua betekenis overigens niet gelijk aan de vermelding (op pagina 18) dat deze 'regels' via de Kew op de activiteiten van COVRA van toepassing zijn.

9 Zie ook inspraakreactie nr. 10 (bijlage 4).

Overigens is de aanduiding als 'veiligheidsregels' onjuist wat betreft de IAEA- en ICRP-aanbevelingen.

- De vermelding in het MER van besluiten van nationaal niveau is toegespitst op het ORS-beleid op grond van de nota uit 1990 en de vervolgnottitie uit 1993. In het bijzonder wordt gerefereerd aan de Handleiding Beleidsstandpunten Stralingshygiëne (VROM 1993). Deze beleidsstandpunten heeft COVRA gehanteerd als referentiekader bij de aanvraag tot wijziging van de Kew-vergunning (zie pagina 33 van het MER). Dit verklaart ook de benaderingswijze in het MER dat milieugevolgen steeds worden uitgedrukt in risicogetallen om zodoende het (milieu)risico van de COVRA-activiteiten te kunnen toetsen aan de risiconormen van het ORS-beleid.
- Het MER laat onbesproken wat in de loop der jaren de feitelijke uitwerking van de ORS-beleidsvoornemens is geweest. In dit verband is van belang dat de aangehaalde Handleiding een ambtelijk concept-document uit 1993 is, gebaseerd op destijds heersende beleidsvoornemens. Nadien is een en ander echter gedeeltelijk bijgesteld. Kenmerkend voor de bijstelling is vooral dat de wettelijke normen voor 'milieubescherming' tegen stralingsemisatie en lozingen van radioactieve stoffen in de uiteindelijk wettelijke regeling werden vastgelegd in termen van dosisnormen voor publieke blootstelling en niet in termen van risicogrenzen. Omdat de uiteindelijke wettelijke regeling via wijziging van het Besluit Stralingsbescherming Kernenergiewet van zeer recente datum is (januari 1996) is de informatie op dit punt in het MER beperkt gebleven tot de opmerking op bladzijde 26 dat de door de COVRA-activiteiten veroorzaakte stralingsdosis in de omgeving ook ten opzichte van de bronlimiet had kunnen worden beoordeeld, maar dat dat niet in overeenstemming lijkt te zijn met hetgeen is neergelegd in de Handleiding Beleidsstandpunten Stralingshygiëne.

3.5 Het meest milieuvriendelijk alternatief

Het in de richtlijnen gevraagde meest milieuvriendelijke alternatief is niet onder deze bewoording beschreven in het MER. Met de toepassing en uitvoering van alle maatregelen op grond van het ALARA-principe en de IBC-aspecten moet worden gesteld dat toch goede uitvoering is gegeven aan de beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief.

3.6 Betekenis van de gehanteerde risico-getallen

- In het MER en de bijbehorende documenten is de mate van milieubelasting door straling en radioactieve stoffen steeds uitgedrukt in risicogetallen die de (jaarlijkse) kans op toekomstige sterfte voor de blootgestelde mens(en) buiten de inrichting moeten voorstellen. Deze karakterisering van emissies in risicogetallen versluiert het zicht op de feitelijke omvang van emissies en de betekenis daarvan voor publieke blootstelling. Ook wordt door het uitsluitend werken met risico-getallen, zeker in het extreem lage getallendomein waarvan hier sprake is, een indruk gewekt van grote nauwkeurigheid die misplaatst is; er is dan sprake van risicofetisjisme.

- De beschrijving in het MER was veel inzichtelijker geweest wanneer de verschillen in omvang van emissie bij verschillende alternatieven was aangeduid ten opzichte van de bestaande vergunde praktijk. Dan was in nagenoeg alle gevallen direct duidelijk geworden dat er nauwelijks of geen verschillen zijn. De vertaling van emissies naar risico-getallen had dan beperkt kunnen blijven tot die gevallen waarbij de emissies significant verschillen. Dit had niet alleen de leesbaarheid van het MER verbeterd maar vooral had het kunnen bijdragen tot een betere communicatie met het publiek over de betekenis van de stralingsrisico's.

3.7 Losse stort van slakken/reststoffen van de ertsverwerkende- en de procesindustrie

In de startnotitie werd de mogelijkheid van los storten van slakken en reststoffen van de ertsverwerkende- en procesindustrie aangemerkt als mogelijk reëel alternatief. De richtlijnen voor het MER op bladzijden 13 en 16 vragen nader naar deze alternatieve opslagmogelijkheid. De relevante informatie staat verspreid in het MER en wel op respectievelijk bladzijde 57, onderste alinea; bladzijde 48, onderste alinea en bladzijde 49 bovenaan; bladzijde 26 in §3.3.2 en tenslotte op bladzijde 14 in de derde alinea. Uit deze informatie blijkt dat in het MER uitsluitend rekening is gehouden met de opslag van radioactieve slakken en reststoffen die een specifieke activiteit hebben groter dan 100 Bq per gram. Het hanteren van een grens van 100 Bq per gram beperkt het te beschouwen volume tot een hanteerbare omvang waardoor het los storten van deze afvalstoffen niet meer als een reëel alternatief wordt beschouwd. Op bladzijde 14 van het MER geeft COVRA aan de stort van dergelijke afvalstoffen op het eigen terrein ongewenst te achten ¹⁰].

3.8 Verbranding van chloor-, fluor- en zwavelhoudende afvalstoffen

In de verbrandingsinstallaties voor vloeistoffen worden afvalstoffen verbrand waarbij volgens het MER (op bladzijde 30) HCL, HF en SO₂ ontstaan die worden afgevangen door middel van een nat en een droog rookgasreinigingssysteem. In het MER staan geen gegevens over de potentiële emissies van deze stoffen. In het Evaluatierapport MER-1989 staan (op bladzijde 34) de SO₂-emissies vermeld door COVRA in 1994 en 1995. Daaruit blijkt dat het om geringe hoeveelheden gaat. Het Evaluatierapport MER-1989 geeft geen informatie over chloor- of fluor emissies.

¹⁰ De mogelijkheid van opslag van grote hoeveelheden laagradioactief afval op het COVRA-terrein in verband met het eventueel verlagen van de ondergrens waarboven materialen als radioactief afval beschouwd zouden kunnen worden, heeft bezorgdheid gewekt onder de omwonenden en bij de lokale overheid (zie onder andere inspraakreacties nrs. 15, 16, 19, 20, 21, 24, 25, 26 en H3, bijlage 4).

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies over het
milieu-effectrapport
wijziging van de Kernenergiewet-vergunning
Centrale Organisatie voor Radioactief Afval
betreffende bovengrondse verwerkings- en
opslagfaciliteit van radioactief afval te Borsele

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1A

Brief van het bevoegd gezag d.d. 5 januari 1996 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Ministerie van Economische Zaken

Aan
Commissie mer
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	19 JAN. 1996
nummer :	034-96
dossier :	607-394/m 43
kopie naar :	Sc / Ru / B / B

2x

Datum: 5 JAN 1996 Uw Kenmerk: Ons Kenmerk: E/EE/KK/96000881 Bijzette(n):

Onderwerp:
Milieu-effectrapport COVRA

Mede namens de Ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, alsmede van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zend ik u hierbij de vergunningsaanvraag inclusief milieu-effectrapport van de Centrale Organisatie Voor Radioactief Afval N.V. (COVRA). Deze aanvraag is op 15 augustus 1995 ingediend, waarna op 26 september 1995 door het bevoegd gezag om een aanvulling op de aanvraag is gevraagd conform artikel 4.5, eerste lid van de Algemene wet bestuursrecht. Deze aanvulling is op 15 december 1995 ontvangen.

Conform artikel 7.26 van de Wet milieubeheer verzoek ik u mij advies uit te brengen over het MER, inclusief de aanvulling, van COVRA. De stukken zullen vanaf 11 januari 1996 ter inzage gelegd worden, waarbij op 29 januari een hoorzitting ten aanzien van het MER gehouden zal worden. Een afschrift van de kennisgeving terzake wordt u zo spoedig mogelijk toegezonden.

de Minister van Economische Zaken,
voor deze:

drs. H.F.G. Geijzers
directeur Elektriciteit

Economische Zaken is goed bereikbaar met het openbaar vervoer.

0200-AG

Bezoekadres
Bezuïdenhoutseweg 6
's Gravenhage

Hoofdkantoor
Bezuïdenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC 's-Gravenhage

Doorkiesnummer
(070) 379 64 86

Telefoon 070 79 86 11
Telefax 070 47 40 81

Telefax
(070) 379 78 41

Telex 31029 ecza nl
Telegraafadres ecza gva

Verzako bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

BIJLAGE 2A

Openbare kennisgeving van de toetsingsprocedure in Staatscourant nr. 7
d.d. 10 januari 1996

Kennisgeving Kernenergiewet

Op 15 augustus 1995 is een vergunningaanvraag, inclusief milieu-effectrapport (MER), ontvangen van de Centrale Organisatie voor Radio-actief afval NV (COVRA). Het betreft een aanvraag voor wijziging van de vergunning op grond van artikel 15 en 29 van de Kernenergiewet voor haar inrichting aan de Spanjeweg 1, Industrierrein van Vlissingen-Oost. Het bevoegd gezag voor de behandeling van de aanvraag bestaat uit de ministers van Economische Zaken, van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Naar aanleiding van de aanvraag is op 26 september 1995 door het bevoegd gezag een aanvulling op de aanvraag gevraagd, conform artikel 4.5, eerste lid, Algemene Wet Bestuursrecht. COVRA heeft op 15 december 1995 deze aanvulling ingediend.

De aanvraag betreft de volgende zaken:

- actualisering van de huidige vergunning, waaronder begrepen een aantal momenteel gedoogde wijzigingen;
- de opslag van hoogradioactief afval in een nieuw gebouw;
- tijdelijke opslag van hoogradioactief afval in speciale verpakking in het bestaande gebouw voor laagactief afval;
- opslag van nieuwe afvalstromen (laagradioactief);
- uitbreiding van de opslaggebouwen voor laagactief afval.

Procedure

Voor de behandeling van de aanvraag wordt de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure doorlopen conform afdeling 3.5 van de Algemene Wet Bestuursrecht. In de procedure wordt nu een ieder in de gelegenheid gesteld inspraak met betrekking tot het MER in te dienen. Vervolgens zal het bevoegd gezag een ontwerpbeschiikking naar aanleiding van de aanvraag opstellen. Ten aanzien van die ontwerpbeschiikking zal dan wederom de mogelijkheid van inspraak bestaan, waarna de definitieve beschiikking opgesteld zal worden. Tegen de definitieve beschiikking bestaat vervolgens de mogelijkheid van beroep bij de Raad van State.

Inzage stukken

De aanvraag, inclusief overige relevante stukken, liggen vanaf donderdag 11 januari 1996 tot vrijdag 9 februari 1996 op werkdagen ter inzage op de volgende plaatsen:

- de bibliotheek van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer*, Rijnstraat 8 te Den Haag;
- de openbare bibliotheek van de gemeente Borsele**, Stengeplein 1 te Heinkenszand;
- het informatiecentrum van de provincie Zeeland***, Abdij 9 te Middelburg;
- het gemeentehuis van de gemeente Borsele****, Stenevate 10 te Heinkenszand.

* Op woensdag gesloten. Overige dagen van 9.30 tot 16.00 uur;

** Maandag van 14.00 uur tot 16.00 uur, woensdag en vrijdag van 14.00 uur tot 20.00 uur;

*** Van 9.00 uur tot 12.00 uur en van 14.00 uur tot 16.00 uur.

**** Van 9.00 uur tot 12.00 uur.

Inspraak/hoorzitting

- Een ieder kan tot 9 februari 1996 schriftelijk opmerkingen met betrekking tot het MER indienen bij het Ministerie van Economisch Zaken, Postbus 20101, 2500 EC Den Haag, onder vermelding van "MER COVRA". Degene die opmerkingen inbrengt kan daarbij verzoeken de door hem/haar vermelde persoonsgegevens niet bekend te maken.
- Verder kan een ieder mondelinge opmerkingen ten aanzien van het MER inbrengen tijdens een hoorzitting op 29 januari 1996, om 19.00 uur, in het Ontmoetingscentrum de Stenge, Stengeplein 1 te Heinkenszand.

De in te brengen opmerkingen kunnen alleen in behandeling genomen worden voorzover deze betrekking hebben op:

- het niet voldoen aan de richtlijnen voor het MER;
- het niet voldoen aan wettelijke regels;
- onjuistheden die het MER bevat.

Voor nadere informatie met betrekking tot de stukken en de procedure kunt u contact opnemen met mr. R. Slange van het Ministerie van Economische Zaken (tel. 070 - 379 64 73).

Ministerie van Economische Zaken

Het MER werd eerst aangeboden aan het bevoegd gezag met de vergunningaanvraag op 15 augustus 1995. Het bevoegd gezag constateerde op grond van de richtlijnen enkele tekortkomingen in het MER. Het betrof ondermeer wat er gebeurt met vervallen afval en de betekenis daarvan voor de wijze van opslag, de ervaringen in andere landen met de opslag van laagradioactief afval en met tijdelijke opslag van bestraalde splijtstofelementen. De gevraagde informatie resulteerde in aanvullingen op het MER.

Tijdens de toetsing constateerde de Commissie nog twee tekortkomingen:

- het nulalternatief voor tijdelijke opslag van bestraalde splijtstofelementen bij COVRA;
- de werkelijke gevolgen van overstroming voor de verschillende gebouwen op het COVRA-terrein en voor de daarin aanwezige radioactieve afvalstoffen. In het MER is namelijk wel een schatting van de kansen van optreden van overstroming gegeven maar geen beschrijving van de werkelijke (fysieke) gevolgen daarvan. Er werd volstaan met het presenteren van een risico-getal waarin de kans op de gebeurtenis is vermenigvuldigd met de kans op sterfte door de gevolgen van de gebeurtenis.

Beide tekortkomingen werden tijdens de toetsing door de initiatiefnemer door middel van twee notities op goede wijze aangevuld. In het toetsingsadvies beveelt de Commissie aan deze extra informatie bekend te maken bij de vergunningverlening opdat ook anderen dan de Commissie hiervan kennis kunnen nemen.

Verder kwam in december 1995 het eerste evaluatierapport beschikbaar als uitvloeisel van de m.e.r.-procedure die in 1989 werd besloten met de vergunningverlening aan COVRA over de locatie Sloe. De Commissie gaf de aanbeveling de resultaten van dat evaluatierapport te betrekken bij de besluitvorming over de wijziging van de Kew-vergunning.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. H.S. Buijtenhek
ir. Chr.J. Huyskens
prof.dr.ir. D. de Zeeuw (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: drs. J.J. Scholten

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	960115	R.J. Nagelkerke	Heinkenszand	960119
2.	960113	Stichting Leefbaar Zeeland mede namens Stichting Miljoenen Zijn Tegen	Ellewoutsdijk	960119
3.	960117	Werkgroep Kernenergie Zeeuws Vlaanderen	St-Jansteen	960119
4.	960118	Middelburgse GroenLinksfractie	Middelburg	960124
5.	960119	DISK-werkgroep Vlissingen	Vlissingen	960124
6.	960118	DISK-midden Zeeland	Middelburg	960124
7.	960122	Patiëntenvereniging 'Samen Beter'	Hulst	960126
8.	960125	Dorpsraad van Ellewoutsdijk	Ellewoutsdijk	960126
9.	960124	Dorpsraad Borssele	Borssele	960126
10.	960125	mr. N.M.P. Steijnen namens de Stichting Miljoenen Zijn Tegen	Zeist	960130
	960211	idem	idem	960216
11.	960130	W.H.J.A. Nijsten-Luijks, J.M. Nijsten, A.I. van Overbeeke en P. de Winter	Borssele	960209
12.	960201	N. Werri	's-Heerenhoek	960213
13.	960201	'Inwonersgroep Borsele' (bijlage bij reactie nr. 12)	Borssele	960213
14.	960208	W. van Domburg-de Nie	's-Heer Hendrikskinderen	960213
15.	960207	C.J. 't Hart, P.J. van Houte en E.A. Scheele	Ellewoutsdijk	960213
16.	960214	B&W gemeente Borsele	Heinkenszand	960216
17.	96...	A. de Putter	Kruiningen	960216
18.	960115	Staatstoezicht op de Volksgezondheid, Hoofdinspectie Milieuhygiëne	Den Haag	960223
19.	960115	Patiëntenvereniging 'Samen Beter'	Hulst	960223
20.	960213	R.J. Nagelkerke	Heinkenszand	960223

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
21.	960213	Gedeputeerde Staten provincie Zeeland	Middelburg	960223
22.	960220 960228	J. van der Veen idem	Delft idem	960226 960311
23.	960222	Stichting Greenpeace Nederland	Amsterdam	960227
24.	960220	J. Karelse-Goddijn	Borssele	960229
25.	960220 960222	Stichting Leefbaar Zeeland mede namens Dorpsraden van Borssele, Ellewoutsdijk, Driewegen en Oudelande idem	Ellewoutsdijk idem	960229 960229
26.	960219	Zeeuwse Milieu Federatie	Goes	960304
27.	960221	Drie Zeeuwse Landbouw Organisaties	Goes	960311
28.	960220	B&W gemeente Goes	Goes	960311
Hoorzitting te Heinkenszand				
H1	960129	de heer N. Werri	s'-Heerenhoek	960322
H2	960129	de heer Schouwenaars, Dorpsraad	Borssele	960322
H3	960129	de heer P.J. Vollaard, college van B&W	Borsele	960322
H4	960129	mevrouw J. Traas, Stichting Leefbaar Zeeland	Ellewoutsdijk	960322
H5	960129	de heer Vermue		960322
H6	960129	mevrouw N. Goeree		960322
H7	960129	mevrouw J. Karelse-Goddijn	Borssele	960322
H8	960129	de heer K. Traas	Ellewoutsdijk	960322
H9	960129	de heer R. Nakerk		960322
H10	960129	mevrouw Pent		960322
H11	960129	de heer Steendam		960322